

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

9. Tres Notationes ad prædicta facientes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

soluta, nec restricta ad aliquem forum, ut tenet Vega, Gasias, & alij apud Castropalaam pro citandum; vera tamen sententia est, non potesse, nisi pro foro interno. Excipe ea, quæ mox dicam à n. 5. Ita tenent Sanch. Toler. Suarez, alijque communiter apud Castropalaam, p. 8. §. 5. num. 9. Ratio huius veræ sententiæ est, quia intentio Pontificis concedentis, per huiusmodi absolutionem censurarum, est, ut cum pura conscientia possint fideles ad Sacram Eucharistiam accedere, & indulgentiam acquirere, ad quod certè satis, superque est absolutio pro foro interno.

2. Confirmatur, quia incredibile est Summum Pontificem voluisse concedere cuicunque confessario tantam potestatem, per quam eluderentur; & perturbarentur, immò & contemnerentur Tribunalia Ecclesiastica.

3. Confirmatur iterum, quia hodie extat Bulla Cruciatæ concessa ab Urbano VIII. ubi declaratur, Bullæ hoc Privilegium suffragari in foro conscientie tantum, ut late habes multis citatis apud Dianam, part. 11. tr. 2. res. 62.

4. At inquires, quid sit, seu quam utilitatem conferat hæc absolutio excommunicationis pro foro interno duntaxat.

Respondeo. Qui sic est absolutus coram Deo & in rei veritate liber sit ab excommunicatione, unde potest se gerere, sicut se gerunt ceteri fideles non excommunicati. Sed ita, ut quoad actiones externas, & præsertim, quoad subeundum iudicium iudicis Ecclesiastici, sit perinde, ac si absolutus nullatenus fuisset.

5. Qui igitur est excommunicatus excommunicatione occulta, & deinde legitime absolutus in foro conscientie duntaxat, se poterit gerere, ut non excommunicatus, in omnibus actibus tum publicis, tum privatis, nam excommunicatione coram Deo caret, & quia excommunicatio erat occulta, nihil erit scandalum coram hominibus. At quando excommunicatio non est occulta, sed deducta ad forum externum, tunc si absolvaris in foro tantum interno (quod solum licebit in casibus dictis supra §. 6. à num. 2.) Primò caute te gerere debes in actionibus externis. Secundò, à iudicio externo Ecclesiæ liber non eris. Quæ duo si alia duo addam, satis lectoribus fient manifesta.

6. Primum. Absolutus in foro conscientie ab excommunicatione aliis nota, potest se immiscere tum humanis, tum divinis, sed non cum aliorum scandalo, id est, non coram iis, qui excommunicationem sciunt, & nesciunt absolutionem.

7. Quid si iis dicam & probem, me esse absolutum per bullam v.g. Respondeo, adhuc te peccare, si coram eisdem publice, & indifferenter te geras, quia sic videaris contemnere Ecclesiam, quæ te pro excommunicato in foro externo habet: at si caute, & coram paucis, qui tuæ sint conscientie absolutionis, te ingeras, non peccas, quia sic prædictus contemptus non intervenit. Lege Suarezium, t. 4. de relig. tr. 10. l. 9. c. 2. n. 36.

8. Quid si denique tua excommunicatio sit aliquibus cognita, sed non fuit deducta ad forum externum.

Respondeo, Tunc sane potes, etiam te gerere, ut non excommunicatum coram iis, qui sciunt tuam absolutionem, quia tunc nullus est contemptus.

9. Alterum, quod addere modo promisi, illud est. Quamvis in foro conscientie sis absolutus, potest nihilominus contra te iudex procedere, ac si absolutus non fuisses, idque tum ob delictum; ob quod in excommunicationem incidisti, tum ob ipsam excommunicationem, tum ob actiones externas prohibitas quas forte post dictam fori interni absolutionem cum peccato gessim. Quare poterit iudex procedere ad te denunciandum, ut excommunicatum, ad finem, ut videris ab aliis, & si forte publice celebrasti Missas, vel obtinuisti beneficium post dictam absolutionem, te declarare irregularem, & privatum beneficio.

10. Dixi (cum peccato, & publice) nihil enim minus, si ipsi consistet eiusmodi absolutio, ut ita loquar, privata, non possit procedere contra sic absolutum ob communicationem cum fidelibus, celebrandisque Missarum, vel impetrationem beneficii, si hæc facta fuerint cum moderatione dicta n. 4. & 5. ubi enim non est delictum, non potest iudex urgere ad penam. Imò, ut notat ibidem Suarez, pro aliis actionibus peccaminosis, poterit quidem illius punire, sed minus, quantum scilicet præcisè est necessarium, ad satisfactionem legali per illum dati.

Potest tamen dictus iudex procedens ex officio, non tamen, si contra instet pars quæ legitime contradicere potest, præbere cum eiusmodi privatam absolutionem, quando ipsa iudici moraliter constat absolutio. Potest tamen illum excusare, potest illum non denunciare excommunicatum, potest non declarare irregularem, nec beneficii privatum, potest repellere accusationem procuratoris secularis contra eum forte instantis: uno verbo, potest esse contentus illa absolutione, aliamque nequaquam requirere, ita Coninch, alijque apud Dianam, p. 11. tr. 2. res. 62.

11. Si roges, per quid iudici constabit de dicta absolutione? Respondeo, vel per testificationem fide dignam vel per schedulam confessarii testantis, scilicet absolvisse vigore bullæ. Hanc autem schedulam ad solam penitentis instantiam facere poterit confessarius, & scilicet confessionis sigillum violat, & quidem quomodo schedulam in re nostra fidem facere, docet Suarez, c. 1. diff. 7. sect. 5. n. 26. de qua multa habes apud Dianam, p. 11. tr. 2. res. 62.

Notat autem Filliucius, tr. 11. c. 11. n. 29; cum potest quidem à confessario dicto modo scribi, sed ratio, & non nisi ex rationabili causa. Quod posterius ego intelligo, quando est timor, seu periculum, ne ea abutatur penitens, contemnendo, procurare absolutionem pro foro externo, secus, cur danda non sit.

§. IX. Tres Notationes ad prædicta facientes.

1. Hæc denique tria sunt notanda. Primo potest absolvi quæpiam virtute bullæ, etiam in ea confidentiam peccaret, non verò per eandem potest componi in male ablatis ex eiusdem confidentia. Ratio est, quia id in bulla compositionis expresse prohibetur, quod non prohibetur in hac bulla.

2. Notandum Secundò, in Summario bullæ prædictæ formulam absolutionis, qua uti potest confessarius, quando absolvit virtute Bullæ à casibus, vel excommunicationibus reservatis. Sed consulo dixi (potest) non tenet, est huiusmodi formula de substantia absolutionis, cum satis sit formula absolutionis ordinaria cum intentione ad solvendi iuxta tenorem, & facultatem bullæ, ut videtur Nuñez allatus à Galleg. de bull. c. 14. d. 1. Imò, quo ad excommunicationem, etiam satis sunt, quælibet verba illam absolutionem significaverint.

3. Notandum tertio, certum esse ut notat Sanchez, l. 1. marr. d. 16. n. 11. cum aliis, per se non esse necessarium ut iis, qui absolvendus est ab excommunicatione, consisteret sua peccata, & simul à peccatis, & ab excommunicatione absolvarur. Absolutio enim excommunicationis non est sacramentalis: tamen quia ut licite tu eam recipias, debes habere propositum parendi mandatis Ecclesiæ, id est non committendi in posterum eam actionem cuius tua excommunicatio annexa est: hoc verò propositum, & similia requisita, tanquam dispositiones, ad recipiendam absolutionem excommunicationis, melius ponuntur in Sacramento ipso penitentia, id est illa regulariter intra hoc Sacramentum, sed ante absolutionem peccatorum conferenda erit, nec extra illud, nisi notabili causa sic persuadente.

Dixi autem per se, nam si facultas, quæ tibi censurario data fortasse est, absolviendi excommunicationem reservatam.

reservatam, est concessa cum hac formula *ut absolvat intra ipsum Sacramentum penitentiae*, vel sub hac, *in foro Sacramentali*, tunc certe invalide conferretur absolutio- nem extra, ut ex se patet.

4. Sed ecce difficultas in casu nostrae bullae. Quandoquidem in ipsa dicitur, ut confessarius solum absol- vat pro foro interno, quæro, an hæc clausula velit, ab- solutionem excommunicationis, vi bullæ dandam esse intra confessionem Sacramentalem ita necessario, ut ex- tra, invalide conferatur.

Respondeo, non ita esse intelligendum. Quare vali- da erit absolutio excommunicationis vi bullæ collata extra Sacramentum penitentiae. Ratio est, quia illud *in foro interno*, quod requirit bulla, significat, absolutio- nem valere, quoad forum conscientiae, & coram Deo, non autem significat, debere absolutionem dari in foro Sacramentali, ut late videri poterit apud Sanchez, l. 8. *matr. d. 16. num. 11. & d. 30. n. 1. & Suarez, tom. 4. de relig. l. 9. cap. 2. n. 17.*

CAPUT XII.

De sexto Bullæ Privilegio, hoc est, de indulgentia quæ in hac clausula undecima conceditur, semel in vita, & semel in morte.

§. I. Semel in vita.

1. **T**ertio Præaxis accipiendæ, sive acquirendæ hujus Indulgentiæ, (quæ semel tantum, anno bullæ durante, acquiritur, sed iterum eodem anno cum se- cunda bulla, non vero tertio cum tertia) est, ut confessarius ab aliquo ordinario modo dicto approbatus, ele- ctus à penitente habente bullam, die quocunque quem ipse penitens voluerit, confessionem penitentis audiat, illumque à peccatis absolvat, & indulgentiam hanc ipsi immediate post absolutionem applicet. Ita Mendo *d. 27. de Bull. cap. 2. num. 18.* dicendo hæc vel similia verba. *Ego tibi applico Indulgentiam plenariam, quam ex Bulla tibi concedit Summus Pontifex in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.* Potest etiam applicare in ipsa ab- solutione, hoc est per ipsa verba absolutionis Sacra- mentalis habens intentionem absolvendis Penitentem à culpis, & à penis. Ita Suar, *tom. 4. in 3. p. d. 50. sect. 1. num. 8.*

2. Dixi (*tutior*) nam in collatione hujus indulgentiæ duo sunt, de quibus Doctores non conveniunt, ut mox videbitur, at sub prædicta praxi conveniunt omnes.

Primo igitur non conveniunt, an hæc applicatio requiratur fieri in ipso Sacramento penitentiae, an possit etiam extra, hoc est, quamvis penitens non con- fiteatur.

Respondeo, Requiritur actualis confessio, docet Trullench. in Bull. l. 1. §. 7. d. 19. n. 4. nisi forte, ob piam in- terpretationem de voluntate Pontificis, aliud præsume- retur, quando Penitens incidit in phrænesim, vel mor- bum, qui ipsi impediatur usum rationis: Ratio autem quod requiratur per se confessio est, inquit, quia Ponti- fex sic omnino disponit copulative. *Vi possit habens bul- lam eligere confessarium, & à quo indulgentiam obtineat.* Ita etiam tenet Galleg. *claus. 9. dub. 109.* dicens, esse leve fundamentum eorum, qui non requirunt.

At plures, inter quos est Suarez & Filliucius, eos- que citans Diana *p. 1. r. 11. ref. 105.* docent, satis esse con- tritionem. Unde addunt, si penitens nullo mortali grave- tur, nullam requiri tunc confessionem, sed posse in eo ca- su confessarium sine alio requisito applicare Indulgentiam. Ratio est, (ajunt) quia Pontifex tunc requirit con- fessionem, quando dando necessario est simul, & copula- tive absolutio cum Indulgentia, quod evenit, quando

Penitens non est in statu gratiæ, non vero quando dis- junctivè sola indulgentia concedenda est, quod evenit, quando penitens peccato lethali caret, atque adeo in gratiæ statu versatur.

4. Utraque sententia est probabilis, quia utrumque sensum Bullæ verba habere possunt, sed, ut liquet ex se, prior est tutior: unde & tutius erit, penitentem debere esse præsentem; nam si non esset necessaria aqualis con- fessio, profecto hæc Indulgentia, (ut notat Bardi *de bull. p. 2. tr. 4. c. 5. sect. 4. n. 15.*) applicari absenti posset.

5. Secundo non conveniunt Doctores, an confessa- rius debeat esse approbatus ab Ordinario, an satis sit, si sit purus Sacerdos: Respondeo. Certe si applicatio hæc debeat necessario fieri sub actuali confessione, approba- tio in confessario requiritur, saltem quando penitens debet absolvi à mortalibus, secus, satis fortasse erit pu- rus Sacerdos, quia ubi nulla, vel solum venialium con- fessio exhibenda est, non est necessaria approbatio.

6. Sed jam vides, sicuti in doctrina n. 3. præcedentis, requirente confessionem, prior sententia tutior sit, ita & hic, esse tutius, requiri approbationem.

7. Illud certe nullo modo est sustinendum, quia suffi- cere quencunque Clericam, vel Laicum, vel seipsum, si alius desit, nullo, inquam, modo, quia in hac indulgentia acquiritur in vita (nam alia erit ratio de acquirenda in morte, ut mox §. sequenti dicitur) clare Pontifex re- quirat confessarium, vel saltem Sacerdotem, & quidem distinctum, seu alium ab ipso Penitente.

§. II. Indulgentia semel in morte.

1. **P**raxi acquirendæ hujus Indulgentiæ, & quidem Plenariæ, partim est similis, partim dissimilis præcedente, quæ acquiritur in vita. Nam aliud est dicen- dum si quis moriatur ex morte non repentina, sed cum spatio alicujus usus rationis, aliud, si repentina, sine ullo spatio.

2. Si prius, id est, si quis constitutus in articulo mor- tis, vel in ejus periculo, (id quod late explicui lib. 5. de penit. tr. de casibus reserv. c. 12. §. 2. d. n. 37. quoque breviter est illud, quando quis in magna versatur proximæ mor- tis probabilitate.) Si quis, inquam, ita constitutus confi- teri potest, confiteatur, & tunc confessarius illum absol- vat, simulque impertiatur Indulgentiam, similibus ver- bis, quibus usus est supra §. præced. n. 1. in vita. Ego tibi applico, &c.

3. Si posterius, id est si à repentina morte invadatur nec possit habere confessarium, sive ob absentiam Sacer- dotum, sive ob aliam causam, nec fuerit negligens ad agendam penitentiam de suis peccatis ob fiduciam hujus indulgentiæ, ipse moribundus, si sit contritus, vel si nullo gravetur mortali peccato, ex se, sine alterius mi- nisterio, seu alterius applicatione, & sine alia oratione sibi Indulgentiam plenariam applicet, seu acquirere in- tendat, nam tunc illam consequetur.

4. Hoc privilegium non est in clausula hac undeci- ma, quam præ manibus habemus, sed infra, hic tamen illud ponimus ob doctrinæ conjunctionem. Verba Pon- tificis hæc sunt.

Item si dicto anno durante, contingat per repentinam mortem, vel confessariorum absentiam sine confes- sione decedere, modo contriti decesserint (*intellige mo- do in gratia decesserint: nam cum Bardi l. c. n. 29. non puto habenti solum Venialia opus esse de his confiteri*) & prius statuto tempore conf. f. fuerint, neque hujus confessionis fiducia negligentes fuerint, Plena- riam, ut supra, consequantur.

5. His habitis. Inquires primo. Si quis semel in peri- culo dicto acquisierit indulgentiam, potestne in alio pe- riculo ejusdem anni, servatis dictis conditionibus, ite- rum acquirere.

Respondeo, non posse, quia jam hoc privilegium ha- buit suum effectum, ergo redire sine nova concessione